

Instituut voor de Nationale Rekeningen

Eerste kwartaalverslag 2021 van het Instituut voor de Nationale Rekeningen ¹

De totale inflatie in België stijgt, maar blijft toch laag

In het eerste kwartaal 2021 is de totale inflatie in België, gemeten op basis van de geharmoniseerde consumptieprijsindex, gestegen en bedroeg 0,8% (0,3% in het vierde kwartaal 2020). Dit niveau van totale inflatie blijft onder de gemiddelde jaarlijkse groei (GJG) berekend over de afgelopen vijf jaar (1,6% in de periode 2015-2020).

Deze stijging van de totale inflatie wordt verklaard door een stijging van de prijzen voor energieproducten, terwijl deze in de verschillende kwartalen van 2020 sterk waren gedaald. Zo evolueerde de inflatie voor energie van -10,4% in het vierde kwartaal 2020 naar +0,4% in het eerste kwartaal 2021, terwijl de inflatie voor bewerkte levensmiddelen (van 1,8% naar 1,3%), niet-bewerkte levensmiddelen (van 4,3% naar -1,4%), niet-energetische industriële goederen (van 0,6% naar 0,1%) en diensten (van 1,6% naar 1,3%) in dezelfde periode daalde. Merk op dat voor elke productgroep het waargenomen niveau van inflatie in het eerste kwartaal lager is dan de GJG van de afgelopen vijf jaar.

De onderliggende inflatie, die geen rekening houdt met de inflatie voor energie en niet-bewerkte levensmiddelen, daalde licht tot 0,9% (tegenover 1,3% in het laatste kwartaal 2020) als gevolg van een lagere inflatie voor de diensten, voor de niet-energetische industriële goederen en voor de bewerkte levensmiddelen.

¹ Ook in het eerste kwartaal 2021 waren nog steeds een aantal sectoren, al dan niet tijdelijk, gesloten als gevolg van de Covid-crisis, zoals de horeca of de niet-medische contactberoepen. Al deze maatregelen hadden ook een impact op de berekening van de indexcijfers door Statbel. In december 2020 heeft Statbel een document gepubliceerd over hoe men de gevolgen van de coronacrisis heeft opgevangen bij de berekening van het GICP. Zie daarvoor https://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/documents/Analyse/NL/13_NL_PriceRange_v1.pdf.

Recent verloop van de inflatie op basis van het geharmoniseerde indexcijfer der consumptieprijsen

(Jaar-op-jaar veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2018	2019	2020	2020				2021	2020-I			Bijdrage 2021K1 ¹	Gewicht ²
				I	II	III	IV	I	jan	feb	maa		
Energie	8,9	-0,8	-11,0	-6,0	-16,3	-11,2	-10,4	0,4	-6,7	0,1	8,7	0,10	9,6
Levensmiddelen	2,7	1,3	2,6	2,1	3,2	3,0	2,3	0,8	1,0	0,9	0,5	0,18	23,4
Bewerkte levensmiddelen	2,9	1,7	2,1	2,1	2,4	2,1	1,8	1,3	1,6	1,3	1,1	0,24	18,7
Niet-bewerkte levensmiddelen ^a	1,8	-0,4	4,7	1,9	6,1	6,6	4,3	-1,4	-1,4	-0,9	-1,9	-0,06	4,7
Goederen en diensten	1,3	1,5	1,4	1,6	1,3	1,3	1,2	0,8	1,4	0,1	0,9	0,57	67,0
Diensten	1,6	1,8	1,8	2,1	1,6	1,7	1,6	1,3	1,4	1,2	1,3	0,03	27,7
Niet-energetische industriële goederen	0,8	1,0	0,7	0,8	0,9	0,5	0,6	0,1	1,7	-1,6	0,3	0,55	39,3
p.m. Onderliggende inflatie^b	1,6	1,6	1,5	1,7	1,5	1,4	1,3	0,9	1,5	0,3	1,0	0,81	85,7
p.m. Gezondheidsindex ^c	1,8	1,5	1,0	1,0	1,1	1,0	0,8	0,5	0,6	0,5	0,5		
Inflatie totale	2,3	1,2	0,4	1,0	0,0	0,4	0,3	0,8	0,6	0,3	1,6	0,84	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

^a Fruit, groenten, vlees en vis; ^b Gemeten aan de hand van het GICP, exclusief de niet-bewerkte levensmiddelen en de energieproducten; ^c Nationale consumptieprijsindex, zonder tabak, alcoholhoudende dranken, benzine en diesel.

¹ Bijdrage tot de totale inflatie (in procentpunt) ² p.m. Gewicht in 2021 (in %).

De gezondheidscrisis en de maatregelen die zijn genomen om deze crisis aan te pakken, hebben het consumptiegedrag van de huishoudens in 2020 gewijzigd, wat gevolgen heeft gehad voor de berekening van de index in 2021. Het gewichtenschema voor het GICP wordt namelijk aan het begin van elk jaar bijgewerkt om de laatste ontwikkelingen van de consumptiepatronen weer te geven. ² Hieruit blijkt dat de gewichten tussen 2020 en 2021 vooral zijn toegenomen voor levensmiddelen (+2,7 procentpunt) en niet-energetische industriële goederen (+0,5 procentpunt), ten koste van diensten (-3,3 procentpunt). Bepaalde diensten, zoals restaurants en cafés, of culturele diensten, werden immers bijzonder hard getroffen door de verschillende lockdowns die werden doorgevoerd om de gezondheidscrisis te bestrijden.

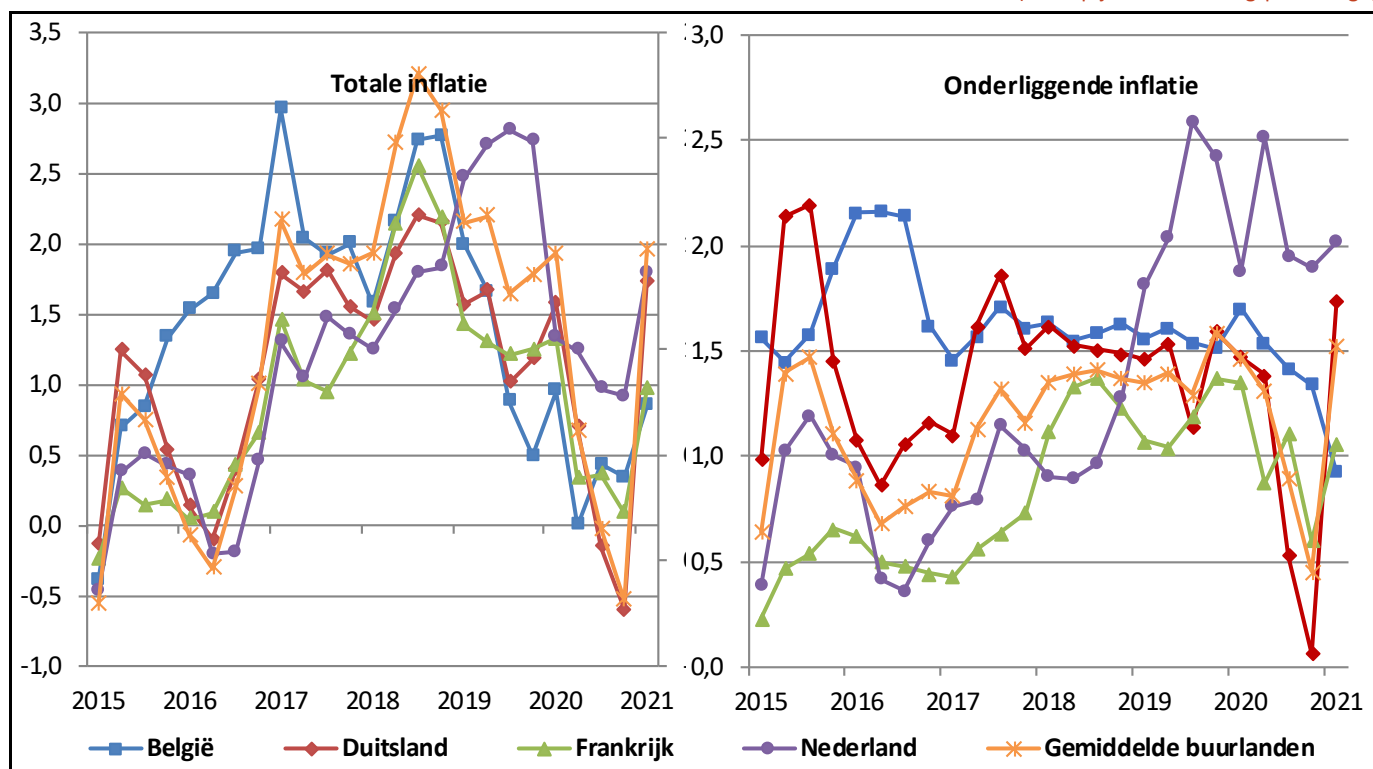
Deze belangrijke wijzigingen in de gewichten, vooral op het niveau van de sub-componenten, hebben een directe invloed gehad op het inflatiecijfer voor 2021. Volgens de ramingen van Statbel hebben de veranderingen in de gewichten een opwaartse invloed gehad op het niveau van totale inflatie in België van 0,1 procentpunt, voornamelijk als gevolg van de verhoging van het gewicht van de bewerkte levensmiddelen. De productgroepen met een hogere dan gemiddelde inflatie zagen namelijk hun gewicht toenemen, aldus meer impact hebbend op het niveau van totale inflatie in 2021. De impact op de totale inflatie in België is dus minder uitgesproken dan in onze buurlanden (0,2 procentpunt in Frankrijk, 0,4 procentpunt in Nederland, 0,6 procentpunt in Duitsland) ³.

² Voor meer informatie over de toegepaste methodologie, zie: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

³ Zie "[2021 HICP weights and their implications for the measurement of inflation](#)", ECB Economic Bulletin, Issue 2/2021.

Kwartaalevolutie van de totale inflatie en van de onderliggende inflatie in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaar-op-jaar veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

De gemiddelde totale inflatie van onze voornaamste buurlanden (Duitsland, Frankrijk en Nederland) kende een sterkere stijging in het eerste kwartaal 2021, namelijk tot 1,5% (tegenover -0,2% tijdens het vierde kwartaal 2020). De versnelling van de totale inflatie was meer uitgesproken in Duitsland als gevolg van het einde van de periode van de tijdelijke btw-verlaging (ingevoerd van 1 juli tot eind december 2020). Zo blijft de totale inflatie in België dus lager dan in elk van de buurlanden. Het verschil in de totale inflatie is toe te schrijven aan de lagere inflatie in België voor levensmiddelen, diensten en niet-energetische industriële goederen. Daarnaast blijkt de inflatie voor energieproducten iets hoger te zijn in België. De gemiddelde onderliggende inflatie van de buurlanden is ook gestegen in het eerste kwartaal 2021 tot 1,5% (tegenover 0,5% in het laatste kwartaal 2020).

De energieprijzen stijgen onder invloed van de hernieuwde stijging van de olieprijs

In België kenden de energieproducten in januari gemiddeld nog steeds een negatieve inflatie, namelijk -6,7%. In februari bereikten de prijzen hetzelfde niveau als een jaar eerder, waarna in maart een stijging op jaarbasis van 8,7% werd opgetekend (als gevolg van een scherpe daling van de olieprijs in maart 2020). De consumptieprijzen van energieproducten stegen in België in het eerste kwartaal 2021 met gemiddeld 0,4% op jaarbasis (tegenover -10,4% in het vierde kwartaal 2020). Deze inflatie wordt verklaard door een prijsstijging op jaarbasis voor gas en elektriciteit, en door een veel minder uitgesproken prijsdaling voor vloeibare brandstoffen en motorbrandstoffen, voornamelijk ten gevolge van de opflakking van de olieprijs, met directe of indirecte gevolgen voor de prijzen van de verschillende energieproducten.

Recent verloop van de consumptieprijzen van energieproducten

(Jaar-op-jaar veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2018	2019	2020	2020				2021	2021 – I			Bijdrage 2021K1 ¹	Gewicht ²
				I	II	III	IV	I	jan	feb	maa		
Elektriciteit	2,2	1,6	-6,4	-7,3	-7,7	-6,2	-4,4	1,9	-0,4	1,8	4,4	0,73	37,4
Gas	9,6	-5,8	-13,9	-15,4	-16,1	-14,7	-9,0	3,2	-1,6	4,2	7,4	0,61	17,9
Vaste brandstoffen	1,2	2,4	3,0	3,5	3,7	2,9	2,2	1,9	2,1	2,0	1,5	0,02	1,2
Vloeibare brandstoffen	19,4	-1,6	-28,2	-8,8	-40,7	-30,2	-32,3	-5,5	-23,2	-6,9	20,0	-0,18	12,7
Brandstoffen voor privévoertuigen	10,7	0,0	-8,5	-2,3	-16,3	-8,1	-9,4	-1,0	-9,5	-2,0	9,6	-0,50	30,8
Energie	8,9	-0,8	-11,0	-6,0	-16,3	-11,2	-10,4	0,4	-6,7	0,1	8,7	0,69	100

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep (in procentpunt), ² p.m. Gewicht in 2021 (in %).

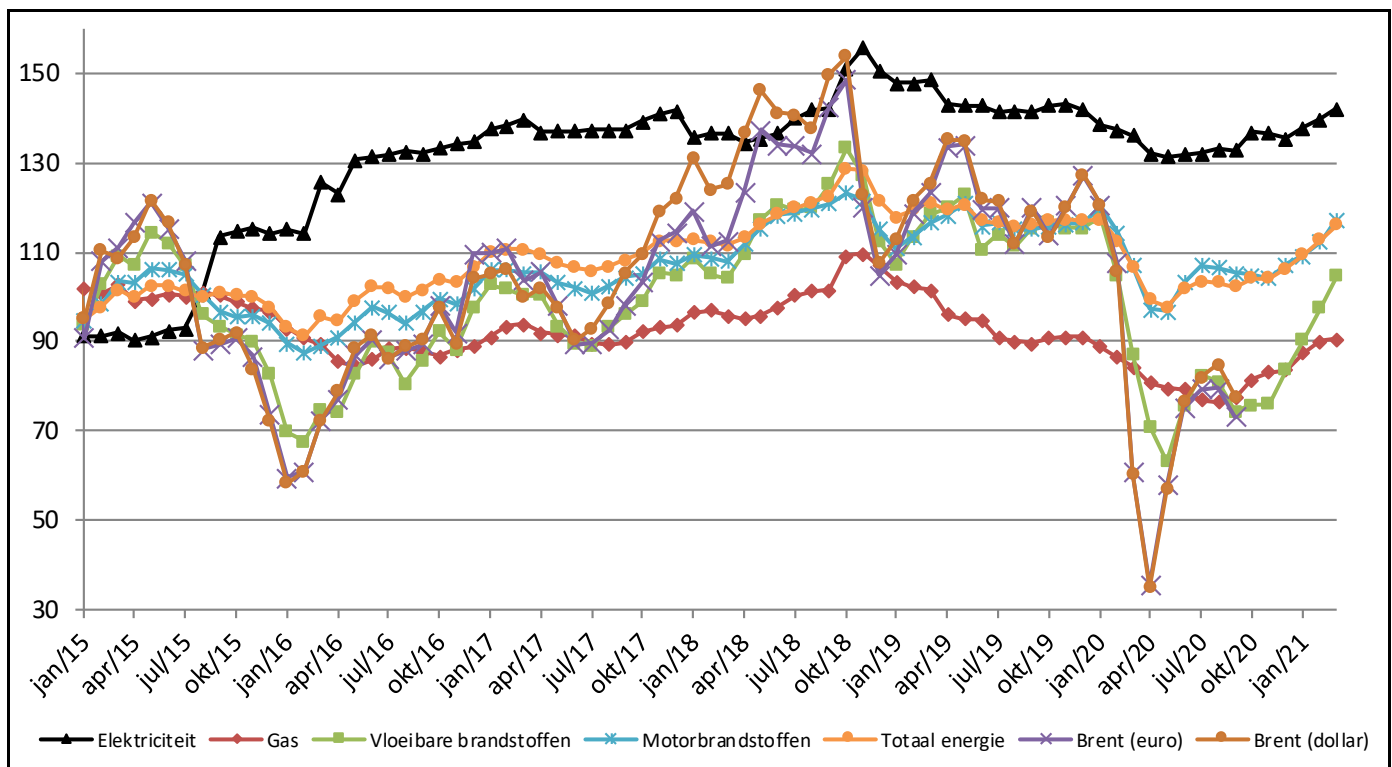
Meer bepaald noteerde de olieprijs in euro een stijging van 36,1 % tussen het laatste kwartaal 2020 en het eerste kwartaal 2021, en bedroeg aldus gemiddeld 50,0 euro/vat⁴. Deze stijging van de olieprijs wordt verklaard door het wereldwijde economische herstel, voornamelijk van China, het gezamenlijke besluit van de OPEC en Rusland om een strikt quotabeleid te handhaven om het aanbod van olie vrijwillig te beperken, en de geopolitieke spanningen als gevolg van de aanvallen op olie-installaties in Saudi-Arabië.

De gemiddelde prijs van een vat Brentolie (in euro) steeg met gemiddeld 10,4% in het eerste kwartaal 2021 in vergelijking met een jaar eerder. Als gevolg van deze stijging van de gemiddelde olieprijs in euro is de daling van de prijzen op jaarbasis van motorbrandstoffen en huisbrandolie in het eerste kwartaal 2021 sterk afgenomen, met respectievelijk -1,0% en -5,5% gemiddeld (tegenover -9,4% en -32,3% in het laatste kwartaal 2020). In maart stegen de prijzen voor deze producten zelfs met respectievelijk 9,6% en 20,0% op jaarbasis.

⁴Insee, [Prijzen van olie en geïmporteerde grondstoffen](#).

Maandelijkse consumptieprijzen van energieproducten

(Index 2015=100)

Bronnen: Insee⁵, EC, FOD Economie, Statbel.

De consumptieprijs voor aardgas is op jaarbasis met 3,2% gestegen, vooral omwille van een stijging van de energiecomponent (+6,8%). Meer bepaald is de stijging van de gasprijs op de groothandelsmarkten hoofdzakelijk toe te schrijven aan de stijging van de olieprijs en aan de gevolgen op de internationale markten van de grote vraag naar aardgas uit Azië als gevolg van de uitzonderlijke koudegolf (waardoor de Europese landen hun aardgasvoorraden hebben moeten aanspreken). Ook de elektriciteitsprijs is in het eerste kwartaal 2021 op jaarbasis gestegen, namelijk met 1,9% (tegenover -4,4% in het vorige kwartaal). Deze prijsstijging op jaarbasis wordt vooral verklaard door de hogere kosten van de zuivere energiecomponent (gemiddeld +5,1% op jaarbasis, voor de prijs/kWh en de heffingen, exclusief de kosten van groene energie en warmtekrachtkoppeling), gecompenseerd door de daling van de distributietarieven in het Vlaams Gewest (-8,1%, voornamelijk als gevolg van de invoering van een nieuwe tariefmethodologie, terwijl de distributietarieven in het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest relatief stabiel bleven op jaarbasis). Merk eveneens op dat de transporttarieven voor elektriciteit gestegen zijn in maart, namelijk met 6,8% in vergelijking met eind 2020.

In de buurlanden waren de energieprijzen op jaarbasis relatief stabiel (+0,1%), terwijl de prijzen in België zeer licht gestegen zijn met 0,4%. De inflatie voor energie lag dus iets hoger dan het gemiddelde niveau in de voornaamste buurlanden, voornamelijk als gevolg van een prijsstijging op jaarbasis voor gas en elektriciteit die belangrijker was in België en een minder uitgesproken prijsdaling voor vloeibare brandstoffen. Merk op dat de daling van de energieprijzen op jaarbasis in januari in België (-6,7%) meer uitgesproken was dan gemiddeld in de buurlanden (-3,6%). In maart daarentegen kenden de energieprijzen in België een sterkere stijging op jaarbasis (+8,7%) dan in de buurlanden (gemiddeld +4,7%). Deze hogere inflatie in België in maart is te verklaren door de scherpe daling van de prijzen van energiegrondstoffen in maart 2020 en de snellere implicaties van deze daling op de consumptieprijzen in ons land.

⁵ De evolutie van de olieprijs is gebaseerd op gegevens die gepubliceerd werden door Insee, « [International prices of imported raw materials - Brent crude oil \(London\) - Prices in euros per barrel](#) ».

De prijzen van niet-bewerkte levensmiddelen dalen

In het eerste kwartaal 2021 stegen de consumptieprijzen voor levensmiddelen licht met 0,8% op jaarbasis, wat overeenkomt met een vertraging van de inflatie ten opzichte van het vorige kwartaal (2,3%). Dit is de laagste inflatie voor deze productgroep sinds het eerste kwartaal 2017.

De niet-bewerkte levensmiddelen kenden zelfs een negatieve inflatie van -1,4% (tegenover +4,3% in het vorige kwartaal). De prijzen zijn op jaarbasis inderdaad gedaald voor groenten (-1,1%), en nog sterker voor fruit (-7,1%). De fruitprijzen in het eerste kwartaal 2021 zijn echter niet bijzonder laag (ze komen overeen met het kwartaalgemiddelde voor de periode 2017-2020), maar het zijn de prijzen van 2020 die een hoog niveau hadden en derhalve een verklaring vormen voor deze negatieve inflatie. Anderzijds is de inflatie voor vis en zeevruchten vertraagd (+3,5%, tegenover +6,8% in het vorige kwartaal), en dit geldt ook voor vlees (+0,6%, tegenover +2,7% in het vorige kwartaal).

De prijzen van bewerkte levensmiddelen stegen opnieuw, namelijk met 1,3%, voornamelijk als gevolg van tabak, waarvan de prijzen de hoogste inflatie in deze productgroep kenden (+4,6%, als gevolg van de stijging van de accijnzen in januari 2021). Zonder alcohol en tabak blijft de inflatie voor bewerkte levensmiddelen beperkt tot 0,4%. Voor de meeste subcategorieën van de bewerkte levensmiddelen is de inflatie in het eerste kwartaal inderdaad zeer laag, en in maart zelfs negatief.

In het eerste kwartaal 2021 is de inflatie van levensmiddelen in de buurlanden gemiddeld relatief stabiel gebleven ten opzichte van het voorgaande kwartaal (1,9%). Deze stabiliteit is in werkelijkheid het resultaat van een stijging van de inflatie in Duitsland (onder meer als gevolg van het einde van de tijdelijke periode van btw-verlaging), terwijl de inflatie in Frankrijk en Nederland is gedaald. De inflatie in België blijft echter lager dan in elk van de buurlanden (0,8% in België, 1,8% in Duitsland, 2,0% in Frankrijk, 1,7% in Nederland). België onderscheidt zich in het bijzonder van zijn buurlanden wat de ontwikkeling van de prijzen van de niet-bewerkte levensmiddelen betreft. In de buurlanden is de inflatie voor deze producten gedaald tot 2,7% (tegenover 4,3% in het vorige kwartaal), terwijl ze in België negatief werd (-1,4%, tegenover 4,3% in het vorige kwartaal) als gevolg van de daling van de prijzen op jaarbasis van groenten en fruit. Voor fruit was de seizoensgebonden prijsdaling tussen de tweede helft van 2020 en de eerste twee maanden van 2021 veel meer uitgesproken in België dan in de buurlanden. Ten slotte zijn de prijzen van zeevruchten in de buurlanden (-0,2%) niet zo sterk gestegen als in België (+3,5%). Dit is opnieuw te verklaren door de inflatie van verse of gekoelde zeevruchten (inflatie van 24,3% in België), en bijgevolg door het effect van de pandemie op het pellen in Marokko. Voor de bewerkte levensmiddelen is er veel minder verschil tussen België (1,3%) en zijn buurlanden (gemiddeld 1,7%). Zonder alcohol en tabak bedraagt de inflatie zelfs 0,4% voor België en 0,6% voor de buurlanden. De bijdrage van tabak aan het inflatieverschil is inderdaad belangrijk, met een hogere inflatie in de buurlanden, onder meer ten gevolge van de verhoging van de accijnzen in het voorbije jaar in Frankrijk en in Nederland.

Vertraging van de inflatie, zowel voor de diensten als voor de niet-energetische industriële goederen (NEIG)

Het prijsstijgingstempo voor de diensten vertraagde van 1,6% in het vorige kwartaal tot 1,3% in het eerste kwartaal 2021, wat ook het geval is voor de productgroep van de NEIG, waarvoor de inflatie daalde van 0,6% in het vierde kwartaal 2020 tot 0,1% in het beschouwde kwartaal. Bovendien was de inflatie voor beide productgroepen vanaf het vierde kwartaal 2020 zwak en lager dan de GJG voor de periode 2015-2019.

De vertraging van het prijsstijgingstempo voor diensten werd voornamelijk veroorzaakt door een lagere inflatie voor werkelijke woninghuur (van gemiddeld 3,1% in het vierde kwartaal 2020 naar 1,8% in het eerste kwartaal 2021, voornamelijk ten gevolge van een nieuwe berekeningsmethode voor de private huur in het GICP, alsook een nieuwe berekeningswijze voor de sociale huur in Vlaanderen sinds januari 2020, die de huurinflatie deed toenemen) en voor goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning (van 3,6% in het vierde kwartaal 2020 naar -0,5% in het eerste kwartaal 2021), hoofdzakelijk te wijten aan de verdwijning van het effect verbonden aan de lagere fiscale aftrekbaarheid

van dienstencheques in Vlaanderen, ingevoerd in januari 2020. Bovendien was er een sterke inflatie voor de postdiensten (+18,1 %) als gevolg van de nieuwe tarieven van postzegels vanaf 1 januari 2021.

Wat de productgroep van de NEIG betreft, blijkt dat de prijzen van kleding en schoeisel in het eerste kwartaal 2021 met 3,2 % op jaarbasis zijn gedaald (tegenover 0,0 % in het vierde kwartaal 2020), als gevolg van de verlenging van de soldenperiode tot 15/02/2021. Deze verlenging van de soldenperiode heeft een belangrijke neerwaartse impact gehad op de totale inflatie. In februari was de impact op de totale inflatie 0,6 procentpunt. Voor het gehele eerste kwartaal bedroeg de impact 0,2 procentpunt.

In de buurlanden is de inflatie voor de niet-energetische industriële goederen en diensten in het eerste kwartaal 2021 gestegen en bedroeg respectievelijk 0,9 % en 1,8 % gemiddeld, hetzij een hoger niveau dan in België (respectievelijk 0,1 % en 1,3 %). De grootste bijdrages aan het inflatieverschil met de buurlanden werden geleverd door pakketreizen (-0,21 procentpunt), kleding (-0,17 procentpunt, onder andere als gevolg van de verlenging van de soldenperiode in België), sociale bescherming (-0,14 procentpunt) en medische producten, apparaten en toestellen (-0,11 procentpunt).

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangsstraat 50

1210 Brussel

Ondernemingsnr.: 0314.595.348

 0800 120 33 (gratis nummer)

 <https://economie.fgov.be>

Verantwoordelijke uitgever:

Séverine Waterbley

Voorzitter van het Directiecomité

Vooruitgangsstraat 50

1210 Brussel

Meer informatie:

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Peter Van Herreweghe

Vooruitgangsstraat 50

1210 Brussel

Tel.: +32 2 277 83 96

E-mail: Peter.Vanherreweghe@economie.fgov.be

Internetversie

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

.be